6.11.2018

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvolain 16 ja 64 a §:n muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 185/2018 vp).

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvolakia, ajokorttilakia, maastoliikennelakia ja tieliikennelakia. Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa nykyistä suurempien moottorikelkkojen käyttö tarkoitukseen soveltuvilla ja siihen erikseen osoitetuilla moottorikelkkailureiteillä.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (*jäljempänä MaRa*) esittää liikenne- ja viestintävaliokunnalle lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa:

1. Raskaiden moottorikelkkojen salliminen moottorikelkkareiteillä

MaRa edustaa laajalti matkailu- ja ohjelmapalvelualan yrityksiä Suomessa. MaRan jäseniin kuuluu erilaisia ohjelma- ja luontomatkailupalveluja tarjoavia yrityksiä, jotka järjestävät koti- ja ulkomaisille matkailijoille erilaisia ohjelmapalveluja, safareita ja muita aktiviteetteja. MaRan jäseniä ovat muutamia mainitaksemme muun muassa Lapland Safaris Oy, Harriniva Hotels & Safaris Oy, Rukapalvelu Oy, Boreal Wildlife Centre Oy, Koli Activ Oy ja Martinselkosen Eräkeskus.

Lakiesityksessä todetaan, että moottorirekien tekninen kehitys sekä moottorikelkkailun merkitys matkailuelinkeinolle ja talvimatkailun tarpeet puoltavat moottorikelkkoja koskevan sääntelyn uudistamista. Moottorikelkkoja koskevan sääntelyn uudistaminen mahdollistaisi nykyistä useamman henkilön kuljettamisen moottorikelkkailureiteillä nykyistä vähemmällä määrällä ajoneuvoja. Raskaan moottorikelkan määritelmän lisääminen osaltaan mahdollistaa uusien liikkumisen innovaatioiden ja talvimatkailupalveluiden uusien mahdollisuuksien täysimääräisen hyödyntämisen. Uudistus toteuttaisi säädösten sujuvoittamista koskevaa hallitusohjelman kärkihanketta.

MaRa kannattaa raskaiden moottorikelkkojen sallimista niihin soveltuvilla moottorikelkkareiteillä. Lakiesitys toteutuessaan antaa ohjelmapalveluyrityksille mahdollisuuden monipuolistaa safaripalveluitaan. Retkelle osallistuvien ryhmien toiveet ja tarkoitukseen soveltuvat moottorikelkkareitit huomioiden safareilla voidaan käyttää tavallisten kelkkojen rinnalla

myös raskaampia kelkkoja, joihin mahtuisi kyytiin ohjaajan lisäksi kahden henkilön sijasta neljä henkilöä. Esimerkiksi 8 henkilön ryhmää voidaan kuljettaa matkailukeskuksen läheisyydessä kelkkasafarilla kahdella raskaalla moottorikelkalla. Talvimatkailupalveluiden kehittämisen kannalta on myös myönteistä, että raskaiden moottorikelkkojen perässä voidaan vetää nykyistä isompia rekiä, joihin mahtuu myös enemmän henkilöitä.

MaRa esittää lakiesityksestä seuraavat tarkemmat huomionsa.

2. Raskaan moottorikelkan määritelmä

Hallituksen esityksen mukaan raskas moottorikelkka on telavetoinen moottorireki, jossa on kuljettajan lisäksi tilaa enintään neljälle henkilölle ja jonka omamassa on suurempi kuin 0,5 tonnia ja enintään 0,8 tonnia. Raskaaseen moottorikelkkaan mahtuu näin ollen 2 henkilöä enemmän ja se voi painaa 300kg enemmän kuin tavallinen moottorikelkka. **MaRa kannattaa ehdotettua painoon ja henkilömäärään perustuvaa määritelmää.**

Lakiesityksen mukaan moottorikelkkareitin pitäjä arvioisi moottorikelkkareitin soveltuvuuden raskaille moottorikelkoille. Reitin soveltuvuuteen raskaille kelkoille vaikuttaa reitin ominaisuuksien ja kelkkojen painon lisäksi myös reitillä mahdollisesti käytettävien raskaiden kelkkojen leveys. Raskaan moottorikelkan määritelmään ei ole kuitenkaan syytä sisällyttää laitteen enimmäisleveyttä, koska kelkkoja voidaan maanomistajan suostumuksella käyttää myös muualla kuin varsinaisilla moottorikelkkareiteillä. Raskaan moottorikelkan leveyteen liittyvä seikka voidaan kuitenkin ottaa huomioon moottorikelkkareittiä koskevassa säännöksessä (tätä käsitellään lausunnon kohdassa 4).

3. Raskaan moottorikelkan ajokorttiluokasta

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että raskasta moottorikelkkaa voi ajaa T-ajokortilla. **MaRa kannattaa esitystä myös tältä osin.**

Hallituksen esityksessä on tuotu hyvin esille perusteet T-ajokortin riittävyydelle raskaiden moottorikelkkojen kuljettamiseen.

MaRa toteaa, että traktorikortilla saa kuljettaa paljon raskaampiakin yhdistelmiä. Käytännön ajo-olosuhteet (poislukien jääalueet) eivät mahdollista pitkien rekien vetämistä moottorikelkoilla normaaleilla safarireiteillä. Tällä hetkellä markkinoilla olevat ns. raskaat moottorikelkat painavat alle 600 kg eli niillä saisi vetää maksimissaan 600 x 1,5= 900kg massaa. Moottorikelkalla vedettävään rekeen voisi ottaa arviolta noin yhdeksän henkilöä. Tällaisten rekien maksiminopeus on yleensä luokiteltu 25 km / h eli kyse on hyvin hitaista nopeuksista. Raskaat moottorikelkat ovat työkelkkatyyppisiä hitailla välityksillä varustettuja laitteita. Safariyritykset kouluttavat työntekijänsä/oppaansa rekien vetämiseen niiltä osin kuin heidän työkuvaansa kuuluu rekien vetäminen moottorikelkalla.

4. Moottorikelkkareitin soveltuvuudesta raskaille moottorikelkoille

Hallituksen esitystä valmisteltaessa on arvioitu kolmea eri vaihtoehtoa sallia raskaiden moottorikelkkojen käyttäminen moottorikelkkareiteillä (*2.2. toteuttamisvaihtoehdot*).

Yhtenä toteuttamistapana arvioitiin mahdollisuutta sallia nykyistä suurempien moottorikelkkojen käyttö kaikilla moottorikelkkareiteillä, toisena vaihtoehtona sitä, että laissa velvoitettaisiin reitinpitäjät arvioimaan nykyisten moottorikelkkailureittien soveltuvuus nykyistä suuremmille moottorikelkoille ja kolmantena vaihtoehtona sitä, reitinpitäjällä voi vapaaehtoisesti arvioida moottorikelkkailureitin soveltuvuuden raskaille moottorikelkoille. Lakiesityksessä todetaan, että jälkimmäisen vaihtoehdon on arvioitu vastaavan parhaiten voimassa olevan maastoliikennelain mukaista reitinpitäjän tehtävää ja vastuuta moottorikelkkailureitistä.

Lakiehdotuksen mukaan reitinpitäjä arvioisi moottorikelkkareitin soveltuvuuden raskaalla moottorikelkalla ajamiseen. Oikeus raskaalla moottorikelkalla ajamiseen moottorikelkkailureitillä osoitetaan moottorikelkkailureitti liikennemerkkiin asetettavalla lisäkilvellä.

MaRa pitää lakiesityksen mukaista vaihtoehtoa perustelluimpana. Yhteistyö reitin ylläpitäjien ja kelkkasafareita järjestävien yrittäjien välillä on tällä hetkellä varsin hyvällä tasolla. Myös elinkeinonharjoittajat voivat osallistua reittien ylläpitokustannuksiin esimerkiksi reittipoolien kautta. Reittipooli huolehtii muun muassa latujen ja moottorikelkkareittien ylläpidosta. Harkinta raskaiden moottorikelkkojen soveltumisesta suoritettaisiin todennäköisesti yhteistyössä reittipoolien kanssa.

MaRa huomauttaa, että moottorikelkkareitin soveltuvuuteen raskaille kelkoille vaikuttaa myös se millaista kalustoa reitillä aiotaan käyttää. Merkityksellistä on kaluston painon lisäksi myös kelkkojen leveys, vaikka perusteluissa (kohdassa 2.2 toteuttamisvaihtoehdot) painoa on pidetty näistä keskeisempänä. Esimerkiksi reitillä olevat siltarakenteet saattavat asettaa rajoituksia kaluston painon lisäksi myös niiden leveyteen. Moottorikelkkareittejä saatetaan jättää hyväksymättä raskaille moottorikelkoille, jos reitin ylläpitäjällä ei ole mahdollisuutta asettaa niille leveys- tai painorajoituksia.

MaRa ehdottaa, että reitin ylläpitäjä salliessaan raskaat moottorikelkat, voisi asettaa raskaille moottorikelkoille paino- tai leveysrajoituksia. Mahdollisista rajoituksista kerrottaisiin liikennemerkkiin asetettavalla lisäkilvellä.

Lakiesityksen mukaan oikeus raskaalla moottorikelkalla ajamiseen moottorikelkkailureitillä osoitetaan moottorikelkkailureitti liikennemerkkiin asetettavalla lisäkilvellä. **Lakiehdotuksen perusteluja tulisi täsmentää siten, että raskaiden moottorikelkkojen käyttäminen voidaan sallia koko reitillä tai reitin osuudella.**

5. Liikenneturvallisuus

Lakiesityksen perusteluissa on arvioitu, mikä vaikutus raskaiden kelkkojen sallimisella on liikenneturvallisuuteen ja kelkkailuonnettomuuksien lisääntymiseen tai vähentymiseen (*3.1 Vaikutukset liikenneturvallisuuteen*).

MaRa toteaa, että moottorikelkkasafareita järjestävien yritysten tulee noudattaa toiminnassaan tarkasti turvallisuusmääräyksiä ja viranomaisohjeita. Moottorikelkkasafari on kuluttajaturvallisuuslaissa tarkoitettu palvelu, jossa on otettava huomioon kaikki turvallisuuteen liittyvät osatekijät niin henkilöstön osaamisen, käytettävän kaluston kuin varustuksen osalta. Toiminnanharjoittajan on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, että kuluttajapalvelusta ei aiheudu vaaraa kenenkään terveydelle tai omaisuudelle. Toiminnanharjoittajalla on oltava riittävät ja oikeat tiedot kuluttajapalvelusta, ja hänen on arvioitava niihin liittyvät riskit. Ohjelmapalveluyrityksen on laadittava turvallisuusasiakirja, jolla tunnistetaan ja ehkäistään palveluun liittyviä riskejä.

Ohjelmapalveluiden turvallisuutta valvoo turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes. Tukes on myös laatinut ohjelmapalveluyrityksille erillisiä ohjeita - muun muassa ohjelmapalveluiden turvallisuuden edistämistä koskevan ohjeen sekä erillisen ohjeen moottorikelkkailupalveluita koskien.

MaRa toteaa, että raskaiden moottorikelkkojen käytön salliminen voi lisätä liikenneturvallisuutta, koska ne mahdollistavat kapeampien moottorikelkkareittien kunnostuksen. Suomessa on kapeita reittiosuuksia tai jääalueita, jonne ei nykyisin käytettävällä raskaalla ja leveällä reittien kunnostuslaitteistolla (ns. tampparit) pääse. Raskaita moottorikelkkoja voitaisiin jatkossa käyttää reittien huoltoon, kun perään voidaan asentaa erityyppisiä lanoja, joilla myös näitä kapeampia reittiosuuksia voidaan huoltaa. Moottorikelkkareitin huono kunto on yksi merkittävimmistä moottorikelkkailun turvallisuuteen riskitekijöistä.

MaRan näkemyksen mukaan raskaiden moottorikelkkojen käytön salliminen ei lisää liikenneturvallisuusriskejä ohjelmapalveluyritysten toiminnassa.

6. Ympäristövaikutuksista

Hallituksen esityksessä on arvioitu myös sitä mitä ympäristövaikutuksia raskaiden moottorikelkkojen sallimisella olisi. Lakiesityksessä todetaan, että ympäristölle aiheutuvien vaikutusten arvioidaan kokonaisuudessaan olevan vähäisiä erityisesti ajoneuvojen pienen määrän takia. Nykyistä suurempikokoisten moottorikelkkojen luonnolle ja muulle ympäristölle aiheutuvia haittoja minimoidaan sallimalla raskaat kelkat vain erikseen osoitetuille soveltuviksi arvioiduille reiteille. Ympäristövaikutuksia rajaa raskaiden moottorikelkkojen käyttö pääasiassa matkailukäytössä useimmiten asiakkaiden lyhyillä ajeluilla matkailukeskusten lähellä.

MaRa toteaa täydentävänä huomiona perusteluihin, että raskaaseen moottorikelkkaan ja sen perässä vedettävään rekeen mahtuu normaaliin moottorikelkkaan verrattuna enemmän henkilöitä. Kun sama henkilömäärä on mahdollista kuljettaa vähäisemmällä määrällä kalustoa, syntyy siitä vähemmän päästöjä. Tästä näkökulmasta esityksellä voidaan arvioida olevan myös myönteisiä ympäristövaikutuksia.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Kai Massa
lakimies, varatuomari

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä ja kuntoutumiskeskuksia, viikko-osakeyrityksiä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, cateringyrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 2 800 jäsentä, joilla on 7 700 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.